

STRATEGI FOR SAMARBEID OM HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING PÅ ØSTLANDET 2022-2030

Innledning

Bakgrunn

Østlandssamarbeidet er et politisk samarbeid mellom Oslo, Viken, Innlandet og Vestfold og Telemark, opprettet i 1993. Fylkeskommunene møtes gjennom ulike politiske organ, administrative grupper og fagnettverk. I valgperioden 2020-2023 ligger samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning under fagpolitisk utvalg for næring og kompetanse.

Fylkeskommunene utarbeidet en felles fagskolestrategi for perioden 2018-2025 gjennom Østlandssamarbeidet. Siden strategien ble vedtatt har fylkeskommunene tilegnet seg erfaring fra å arbeide etter ny lov om høyere yrkesfaglig utdanning og det nye forvaltningsregimet. Flere fylkeskommuner ble slått sammen i regionreformen og utviklet nye organisasjoner. Færre fylkeskommuner og økt digital samhandling har også gjort nasjonalt samarbeid enklere.

Med andre ord er forutsetningene og rammene for landsdelssamarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning endret siden den første strategien ble utarbeidet. I 2020 besluttet derfor fagpolitisk utvalg for næring og kompetanse at strategien skulle revideres.

Ny strategi

Den nye samarbeidsstrategien tar utgangspunkt i fylkeskommunenes lovpålagte oppgave i å sikre et lokalt, regionalt og nasjonalt behovsbasert tilbud av høyere yrkesfaglig utdanning.

Framover vil landsdelssamarbeidet først og fremst være innrettet mot tilbudsutvikling i landsdelen, omdømmebygging og informasjonsarbeid. Samarbeidet om mer generelle forvaltningsspørsmål, f.eks. satser, kvalifikasjonsrammeverk og godkjenningsordninger, vil hovedsakelig foregå på nasjonalt nivå. Samtidig er Østlandssamarbeidet en politisk arena for å påvirke politiske beslutninger når fylkeskommunene har felles interesser.

Fylkeskommune er både forvalter av tilskudd og skoleeier. I oppfølgingen av strategien vil offentlige og private tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning likebehandles der dette er en relevant problemstilling.

1. Fagkompetanse for arbeidslivet nå og i framtiden

Østlandet står overfor store omstillings- og utviklingsprosesser i årene framover, med bærekraftsmålene som grunnlag for samfunnsutviklingen på alle områder. Verdier skal skapes gjennom grønn omstilling. Arbeidstakere vil skifte jobb og yrkesvei oftere enn før. Automatisering og digitalisering vil både gjøre noen jobber overflødige og skape nye arbeidsplasser og arbeidsformer.

Omstillingstakten i samfunnet stiller krav til kontinuerlig kompetanseutvikling og innovasjon, både i privat næringsliv og i offentlig sektor. Livslang læring blir nødvendig for å hindre at arbeidstakere faller utenfor.

For å fremme bærekraftig næringsutvikling og et inkluderende arbeidsliv må fylkeskommunen ha en kompetansepolitikk som responderer på arbeidslivets kompetansebehov nå og i fremtiden. Kompetansepolitikken skal også fremme utvikling og bosetting i distriktene.

Høyere yrkesfaglig utvikling er et viktig verktøy for fylkeskommunene som samfunnsutviklere, og fylkeskommunene er pålagt å sikre et tilbud som møter kompetansebehovet lokalt, regionalt og nasjonalt. Sektoren vokser, og regjeringens nye strategi for høyere yrkesfaglig utdanning forespeiler videre vekst.

Fylkeskommunene på Østlandet har samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning i flere år. Landsdelssamarbeidet i sektoren skal videreutvikles med vekt på å skape merverdi for fylkeskommunene og ha en positiv effekt på studietilbudet i landsdelen. Regjeringens nye strategi er tydelig på at fylkeskommunene både som skoleeier og forvalter skal bidra til samarbeid mellom fagskoler på tvers av fylkesgrensene.

I samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning på Østlandet vil fylkeskommunene ha to hovedprioriteringer fremover:

- studietilbud i landsdelen
- informasjonsarbeid og omdømmebygging

1.1 Studietilbudet i landsdelen

Mål: Bidra til at samarbeid på tvers av fylkesgrensene sikrer tilbud av arbeidslivsrelevant høyere yrkesfaglig utdanning i landsdelen.

Det er fortsatt stor mangel på relevant fagkompetanse i arbeidslivet. Østlandet har behov for flere arbeidstakere med høyere yrkesfaglig utdanning. Sektoren er tett koblet på næringslivet og har stor fleksibilitet til å utvikle tilbud som svarer til arbeidslivets behov.

På flere områder er det både nødvendig og nyttig at fylkeskommunene samarbeider. Samarbeid og spesialisering mellom fagskoler på tvers av fylkesgrensene kan bidra til å sikre tilbud det er behov for i landsdelen, selv om studentgrunnlaget kan være varierende eller begrenset i det enkelte fylket.

Høyere yrkesfaglig utdanning kan spille en viktig rolle i distriktspolitikken. Digitaliseringen i samfunnet skaper nye muligheter for desentralisert og fleksibel utdanning. Tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning er langt fremme på området, med gode muligheter for å utvikle nye tilbud for folk på hele Østlandet.

Fylkeskommunene på Østlandet vil:

1. Samarbeide på tvers av fylkesgrensene for å sikre at tilbud arbeidslivet har behov for utvikles eller videreføres til tross for varierende eller begrenset studentgrunnlag lokalt og regionalt.
2. Samarbeide om kunnskapsgrunnlag om regionale kompetansebehov, studietilbud og etterspørsel etter høyere yrkesfaglig utdanning.
3. Ha dialog med partene i arbeidslivet, andre aktører og tilbydere for å styrke samarbeidet mellom bestillere og leverandører i sektoren.
4. Samarbeide for å sikre bedre tilgang til relevante utdanningstilbud i hele landsdelen gjennom desentraliserte og fleksible utdanningstilbud, bl.a. ved å utrede mulighetene for behovsbaserte piloter med tilbud i distriktene.

1.2 Informasjonsarbeid og omdømmebygging

Mål: Bidra til økt kunnskap om mulighetene innen høyere yrkesfaglig utdanning og bidra til å styrke sektorens omdømme.

Høyere yrkesfaglig utdanning har fått et statusløft og har vært gjenstand for betydelig politisk oppmerksomhet over flere år. Samtidig er det fremdeles et stort utviklingspotensial og regjeringens nye strategi tar utgangspunkt i en ambisjon om videre vekst. Derfor vil fylkeskommunene aktivt profilere høyere yrkesfaglig utdanning som et arbeidslivsrelevant studietilbud.

God kunnskap om mulighetene for attraktiv og praksisorientert høyere yrkesfaglig utdanning er også viktig for å styrke yrkes- og fagopplæring på videregående nivå. Flere velger yrkesfag enn tidligere, og mulighetene for høyere yrkesfaglig utdanning bør bidra til ytterligere vekst. For å sikre at unge kan ta informerte valg er det viktig at karriereveiledere ved ungdomsskoler, videregående skoler, karrieresentre o.l. har oppdatert og utfyllende informasjon om studietilbudene og verdien av høyere yrkesfaglig utdanning.

Det er også viktig å samarbeide med partene og andre aktører i arbeidslivet og tilbydere, for å profilere høyere yrkesfaglig utdanning som en relevant og arbeidslivsrettet utdanningsform, som verdsettes i ansettelse og stillingsutlysninger.

Andre europeiske land har i større grad enn Norge lyktes med å utvikle yrkesfaglig utdanning som et likeverdig løp til akademisk utdanning. Læring gjennom europeiske nettverk og prosjekter kan gi et viktig bidrag til arbeidet med å styrke sektoren landsdelen.

Fylkeskommunene på Østlandet vil:

1. Gjennomføre felles informasjonskampanjer om høyere yrkesfaglig utdanning overfor karriereveiledere ved ungdomsskoler, videregående skoler, karrieresentre, m.fl.
2. Samarbeide med tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning i landsdelen om profilering av sektoren.
3. Samarbeide med partene og andre aktører i arbeidslivet og tilbydere for å gi økt kunnskap om høyere yrkesfaglig utdanning i arbeidslivet.
4. Utvikle nettverk og tilrettelegge for læring fra andre europeiske land som har lyktes med å utvikle yrkesfaglige utdanningsløp som et attraktivt studieløp.

2. Østlandssamarbeidets roller

Østlandssamarbeidets overordnede strategi, *Østlandet 2030*, peker på tre roller for samarbeidet: 1) interessepolitisk påvirkningsarbeid, 2) erfaringsutveksling og læring, og 3) ressursbesparende samarbeid og koordinering.

2.1 Politisk påvirkningsarbeid

Påvirkningsarbeid er en viktig del av Østlandssamarbeidets virksomhet. Når fylkeskommunene på Østlandet samles om felles standpunkt, kan de snakke med en tydelig og sterk stemme.

Samarbeidsstruktur gjør det mulig å iverksette politisk påvirkningsarbeid på en effektiv måte. Arbeidet med høyere yrkesfaglig utdanning er organisert under Østlandssamarbeidets fagpolitiske utvalg for næring og kompetanse, som vil være den politiske plattformen for å drøfte felles posisjoner og initiativ.

Påvirkningsarbeidet skal bidra til å løfte høyere yrkesfaglig utdanning og bidra til at fylkeskommunene og fagskolene får bedre rammevilkår for å levere nødvendig kompetanse til arbeidslivet lokalt, regionalt og nasjonalt. Fylkeskommunene vil også arbeide for bedre overgang mellom høyere yrkesfaglig utdanning og universitets/høyskoleutdanning og et bedre tilbud av yrkesfaglig utdanning over nivå 5 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

2.2 Erfaringsutveksling og læring

Gjennom erfaringsutveksling og faglige arrangementer kan samarbeid bidra til å styrke fylkeskommunenes eget arbeid. Aktiviteter for erfaringsutveksling og læring skal bidra til å styrke fylkeskommunenes egen kompetanse og kunnskap i arbeidet med høyere yrkesfaglig utdanning, både politisk og administrativt.

Fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle innebærer et utadvendt perspektiv overfor andre aktører i fylkene, og høyere yrkesfaglig utdanning skal være den mest nærings- og arbeidslivsrettede utdanningsformen. Samarbeidet ønsker derfor også å inkludere fagskolene selv, partene i arbeidslivet, institusjoner, bedrifter, næringsklynger o.l. der det er relevant.

2.3 Ressursbesparende samarbeid og koordinering

Samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning skal skape merverdi for fylkeskommunene. Ved å gjennomføre felles prosjekter eller koordinere arbeidet seg imellom kan fylkeskommunene spare ressurser og unngå dobbeltarbeid.

Prosjekter kan både bidra til å utvikle felles kunnskapsgrunnlag eller være felles aktiviteter som omdømme- og informasjonskampanjer.

Det kan også være aktuelt å søke om større utviklingsprosjekter gjennom internasjonale utviklings- og samarbeidsprogrammer, for eksempel Erasmus+ og Horisont Europa, i samarbeid med fagskoler og næringsliv. Fylkeskommunene kan bidra både med søkerkompetanse og styrke prosjektene med en politisk og strategisk forankring og overbygging.

Østlandssamarbeidet kan også brukes til å koordinere felles deltakelse i relevante internasjonale nettverk og samarbeid som understøtter strategiens mål.